

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 10 mars 1903, kl. 2 e. m.

Sammanatta bevillnings- och lagutskottets utlåtande, med anledning af väckta motioner angående beskattning af utläningar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar.

I Andra Kammaren har herr *David Bergström* väckt en så lydande motion (n:o 102):

»År 1889 beslöt Riksdagen att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande af förslag till förändrade bestämmelser rörande bevillningsafgifter af utläningar för konserter eller dramatiska och andra föreställningar. Kungl. Maj:t uppdrog åt chefen för finansdepartementet att låta inom nämnda departement utarbete förslag i det af Riksdagen angifna syfte, och på grund häraf verkställdes genom tillkallade sakkunnige utredning af ärendet i icke mindre än två repriser, liksom också statskontoret och kammarrätten tvenne gånger afgåfvo infortrade utlåtanden rörande detsamma.

1889 års Riksdag hade begärt, att det blifvande förslaget skulle framläggas för näst sammanträdande, d. v. s. 1890 års Riksdag. Först den 12 juli 1897 var emellertid ärendet efter förutgående beredning omsider färdigt till slutlig föredragning i regeringen, och beslöt då Kungl. Maj:t — i strid, såvidt jag kunnat finna, med den af tillkallade

sakkunnige och hörda myndigheter uttalade mening — att icke framlägga något förslag i ämnet. Det långvariga arbetet hade sålunda utmynnat i ett fullständigt negativt resultat.

Att nu gällande bestämmelser på detta område icke äro tillfredsställande, lär ej kunna förnekas. Det måste ju betraktas som en oegentlighet att här endast uttaga en mycket ringa bevillningsavgift till ett visst oföränderligt belopp, då afgiften naturligtvis borde stiga med inkomstens storlek. Så är också fallet i båda våra grannland, Norge och Danmark, der emellertid denna beskattning utgör en kommunal angelägenhet. Jag hänvisar i detta afseende till den första af de ofvannämnda utredningarna, hvilken är i tryck tillgänglig och härom meddelar åtskilliga närmare detaljer.

De orimligheter i beskattningsväg, hvartill våra nuvarande bestämmelser på detta område kunna leda, hafva vid mer än ett tillfälle trädt i dagen, och särskildt har ett frappant fall från fjolåret, då en till flere tiotusental kronor uppgående inkomst endast fick vidkännas några få kronor i skatt, ånyo fäst uppmärksamheten vid denna sak. Icke för att förhindra framstående utländska dramatiska och musikaliska konstnärer att besöka vårt land, men för att en mera rättvis och rationell ordning med afseende å dylika konstnärers beskattning äfven hos oss må införas, tillåter jag mig härmed hemställa, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändrade bestämmelser rörande bevillningsavgifter af utlänningar för konserter eller dramatiska och andra föreställningar, att dessa avgifter komma att utgå med ett i förhållande till den inkomst, föreställningarna gifva, skäligt belopp.»

I liknande syfte har herr *Ljungberg*, under hänvisning till kommunalskattekommitténs betänkande af den 18 maj 1900, i motion n:o 25 i Första Kammaren hemställt:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande af eller nådig proposition om lag angående rätt för kommun att i vissa fall upptaga särskilda avgifter (sid. 82 i kommittébetänkandet), antingen hvad *hela* den af kommittén föreslagna lag i detta fall beträffar eller särskildt hvad § 2 i mom. c, d och e innehåller.

Till stöd för denna motion anför motionären:

»Det är nu snart sex år sedan Riksdagen den 5 maj 1897 anhöll, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida ej den kommunala beskattningen kunde byggas på annan grund än den allmänna bevillningen.

Det dröjde ganska länge, innan den därpå nedsatta kommittén hann afgifva sitt betänkande — den 18 maj 1900 —; och vid sådant förhållande hade man väntat, att desto förr en kungl. proposition skolat afgifvas i ett så viktigt ärende. Detta har emellertid icke skett, och dock äro nära tre år ytterligare förflutna, sedan det nämnda betänkandet afgafs. Vid efterfrågan på behörig ort har det äfven förnummits, att något åtgörande i detta afseende icke heller är att snart emotse.

Under tiden fortvara de i många år öfverklagade olägenheterna af det nuvarande systemet och därmed också de förluster, som kommunerna och landet både direkt och indirekt lida.

Såsom exempel härpå torde förtjäna anmärkas, att, då i ett grannland (Danmark) föreställningar af utlänningar äro, ehvad de äro musikaliska, dramatiska eller af annan art, belagda med en beskattning, uppgående till $\frac{1}{10}$ af bruttoinkomsten, undslippa de här med 3 kronor pr föreställning, i följd hvaraf, efter hvad det förmäles, t. ex. samma skådespelerska, som i Köpenhamn för några få representationer fick af sina inhöstade 45,000 kronor afstå 4,500 kronor, här i Stockholm skördade 55,000 kronor utan att därför betala mer än 15 kronor.»

Motionären framhåller till sist, att det torde dröja innan kommunalskattekommitténs förslag i sin helhet kan bli genomfördt, samt att det under sådana förhållanden torde vara lämpligt att bryta ut en eller annan del af kommitténs vidlyftiga arbete och sålunda få hvarje del väl pröfvad.

Det första af herr Ljungberg föreslagna alternativet — afseende att *hela* den af kommunalskattekommittén föreslagna »Lag angående rätt för kommun att i vissa fall upptaga särskilda afgifter» skulle antagas — berör punkter, som icke stå i något direkt samband med frågan om en högre beskattning af utlänningar, som här i landet gifva vissa slag af föreställningar. Utskottet finner icke, att motionären förebragt tillräckliga skäl, hvarför just dessa punkter skulle ur kommunalskattekommitténs betänkande utbrytas och upptagas till särskild behandling; och har utskottet ansett detta för närvarande desto mindre böra ifrågasättas, som till Riksdagens ompröfning föreligger ett af motionär i Första Kammaren väckt förslag om förnyad utredning af kommunalskattefrågan i hela dess omfattning.

Det andra af motionären föreslagna alternativet afser att hvad kommunalskattekommittén i nämnda lagförslags § 2 mom. c. d. och e. föreslagit skulle läggas till grund för en blifvande lagstiftning.

Kommunalskattekommitténs förslag innehåller, i hvad det rör dessa punkter, hufvudsakligen följande:

»§ 1.

Utöfver hvad kommunallagarne och särskilda författningar innehålla om rätt för kommun att besluta upptagande af skatter eller andra afgifter vare kommun berättigad att enligt de närmare bestämmelserna i denna lag såsom bidrag till täckande af kommunens behof upptaga särskild afgift.

§ 2.

Särskild afgift, hvarom i § 1 förmäles, må upptagas:

c) för offentlig musikalisk eller dramatisk föreställning äfvensom för offentlig cirkus- eller varietéföreställning;

d) för offentligt förevisande mot afgift af människor, djur eller andra naturföremål, panorama, vaxkabinett samt optiska, mekaniska eller andra konststycken;

e) för hållande af dans-, skjut- eller kägelbana, karusell eller lokal för biljardspel.

§ 3.

Mom. 2. Öfriga i § 2 afsedda afgifter skola bestämmas till samma belopp för samma slag af rörelse, med iakttagande

att för föreställning, som i § 2 c) afses, afgiften må bestämmas antingen till visst belopp, ej öfverstigande femtio kronor, för hvarje gång, eller ock till viss andel, ej öfverstigande tio procent af bruttointkomsten, för hvarje föreställning;

att i fall, som i 2 d) och e) sägs, afgiften må bestämmas att utgå månads- eller veckovis, därvid högsta månadsavgift vare tjugukronor samt högsta afgift i veckan fem kronor.»

Herr Ljungbergs hemställan innebär alltså: att särskild afgift för offentliga föreställningar skulle utgå af svensk undersåte såväl som af utlänning; och att sådan afgift skulle tillfalla kommunen. Förslaget att svensk undersåte, som ger föreställning af här åsyftad art, skulle underkastas särskild beskattning anser utskottet icke för närvarande böra föranleda någon åtgärd. Denna fråga är enligt utskottets förmenande af en helt annan natur än frågan om en högre beskattning af utlänningar; och finner utskottet, att densamma lämpligast må behandlas

i samband med den ofvan omnämnda motionen om förnyad utredning af de kommunala skattefrågorna i allmänhet.

Hvad herr Ljungberg i öfrigt föreslagit berör i viss mån samma ämne, som utgör föremål för herr Bergströms motion; och finner alltså utskottet dessa motioner böra behandlas i ett sammanhang.

Den sålunda begränsade frågan har sedan en längre tid varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet.

På förslag af enskild motionär anhöll Riksdagen i underdånig skrifvelse den 20 april 1889, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändrade bestämmelser rörande de i § 7 af då gällande kungl. förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter stadgade bevillningsavgifter af utlänningar för konserter eller dramatiska och andra föreställningar, att dessa avgifter komme att utgå med ett i förhållande till den inkomst, föreställningarna gifve, skäligt belopp.

Med anledning af denna skrifvelse utarbetades inom kungl. finansdepartementet år 1890 ett förslag till förändrade bestämmelser angående bevillningsavgifter af utlänningar för konserter eller dramatiska och andra föreställningar m. m. De hufvudsakligaste punkterna i detta förslag voro:

Bevillningsavgift skulle för hvarje dag, föreställning ägde rum, utgöras såväl af utlänning, som med vederbörligt tillstånd vare sig ensam eller med biträde af annan eller andra utlänningar mot inträdesavgift för egen räkning gifve offentlig föreställning, som ock af svensk, som med biträde af en eller flera utlänningar, med eller utan inträdesavgift, gifve sådan föreställning.

Sökt tillstånd till gifvande af föreställning finge ej meddelas, innan vederbörande med uppbördsmans qvitto styrkt, att stadgad avgift för den tid eller det tillfälle, tillståndet skulle omfatta, blifvit erlagd.

Af bevillningsavgifterna skulle $\frac{2}{3}$ tillfalla kronan och $\frac{1}{3}$ den kommun, inom hvilken föreställning gifvits.

För föreställning, gifven uteslutande för välgörande ändamål, skulle bevillningsavgift icke utgöras.

I stad och å dess område skulle i allmänhet bevillningsavgifterna för föreställningar, gifna af utlänningar för egen räkning, utgå med belopp, som för hvarje år blifvit af beskattningsmyndigheterna bestäm-

da med afseende å den lokal, i hvilken föreställning gäfves. För sådant ändamål skulle polismyndigheten årligen upprätta förteckning öfver alla inom staden befintliga lokaler, där föreställningar kunde antagas förekomma, jämte vissa uppgifter för beräkning af bruttoinkomsten vid utsåldt hus; hvarefter beskattningsmyndigheterna skulle med ledning af dessa handlingar bestämma bevillningsafgiften till högst tio och lägst fem procent af det belopp, som motsvarade hälften af den bruttoinkomst, hvilken af polismyndigheten antagits vid utsåldt hus vara att påräkna. Gäfves föreställning i lokal, för hvilken bevillningsafgift ej blifvit af beskattningsmyndighet bestämd, skulle afgiften utgå i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping med 20 kronor och i öfriga städer med 10 kronor för hvarje dag, föreställning egde rum.

För föreställning, gifven af svensk med biträde af utlänning, skulle i allmänhet bevillningsafgiften utgå med ofvannämnda fixa belopp men för konstridning af utländsk trupp i lokal, för hvilken bevillningsafgift blifvit af beskattningsmyndighet bestämd, och för föreställning i sådan lokal med för tillfället höjda inträdespris skulle bevillningsafgiften utgå efter lokaltaxeringen.

För föreställning af utlänning å landsbygden skulle bevillningsafgiften utgöra i allmänhet 5 kronor för hvarje dag, men 10 kronor för föreställning af teater-, cirkus- eller annan kringresande trupp.

Sedan kungl. statskontoret samt Kungl. Maj:ts och Rikets kamrarrätt, som, efter öfverståthållareämbetets och Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i rikets samtliga län hörande, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande öfver det uppgjorda förslaget, förklarar sig anse, att detsamma icke i dess dåvarande form borde framläggas för Riksdagen, anmodades två sakkunniga personer att utarbete nytt förslag till bestämmelser rörande ifrågavarande ämne med tagen hänsyn därvid till de anmärkningar, som emot det förut upprättade förslaget blifvit framställda.

Dessa kommitterades förslag, som afgafs den 27 januari 1893, gick i hufvudsak ut på en förändrad lydelse af § 5 i kungl. förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter; och voro de viktigaste här föreslagna momenten följande:

Mom. 1. För vissa, genom tidning, anslag, utlemnande af inträdeskort eller annorledes kungjorda, offentliga föreställningar, som gifvas af utlänning eller af svensk undersåte med biträde af utlänning vare sig emot inträdesafgift eller emot afgift, som eljest på ett eller annat sätt fordras, uppbäres eller emottages, skall med de i mom. 7 stadgade

undantag utgöras särskild bevillningsavgift med fem procent af den beräknade eller antagna bruttoinkomsten sålunda:

a) *Vid konsert, opera-, operett- eller annan musikalisk eller dramatisk föreställning, cirkus- eller variétföreställning, bal, balett, maskerad eller pantomin, vid föreställning af akrobater, lindansare, taskspelare eller luftseglare eller i hypnotism, spiritism, tankeläsning eller bukta'eri, så ock vid annan med någon af dessa jemförlig föreställning* skall, då föreställningen gifves emot inträdesavgift och bruttoinkomsten kan antagas komma att öfverstiga fyrahundra kronor, kontroll å biljettförsäljningen verkställas, och bevillningsavgift för föreställningen efter sålunda vunnen utredning om bruttoinkomsten utgöras, dock alltid med minst fem kronor; men i andra fall skall bevillningsavgiften för föreställning, som här ofvan omförmäles, efter antagen bruttoinkomst bestämmas att utgå med lägst fem och högst tjugu kronor.

b) *För anställande eller anordnande af karusell- eller annan konst-åkning, målskjutning, ringkastning eller kraftprof med mera sådant samt för förevisande af djur, naturalier eller ovanliga människor eller af panorama, kosmorama, vaxkabinett, optiska eller mekaniska konststycken eller annat dylikt* skall bevillningsavgiften efter antagen bruttoinkomst bestämmas att utgå med lägst tre och högst tjugu kronor för hvarje dag, sådan föreställning gifves.

Mom. 2. Utländske positivspelare, gatsångare, musikanter, förevisare af djur eller annat samt akrobater, taskspelare och dylika, hvilka, utan att kungöra sina föreställningar, merendels drifva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära frivillig afgift, skola för rättigheten att gifva föreställningar, som ej äro till mom. 1 hänförliga, utgöra bevillningsavgift med tio kronor i månaden för hvarje person, hvilken afgift alltid beräknas för hel eller hela månader och utgår med nämnda belopp, äfven om under samma månad föreställningar gifvas å olika orter.

Mom. 3. Ansökning om tillstånd till gifvande af föreställningar, som i mom. 1 och 2 omförmälas, skall innehålla dels uppgift, huruvida föreställningarna komma att kungöras eller icke, dels ock fullständiga upplysningar:

efter mom. 1, om föreställnings beskaffenhet, om antalet personer, som vid föreställning skola biträda, samt om inträdesavgifter eller andra vid föreställning förekommande avgifter äfvensom, der ej tillstånd sökes för en följd af föreställningar på olika orter å landet, om den för föreställning afsedda lokal och ungefärliga antalet af deri befintliga platser; och

efter mom. 2, om föreställningarnas beskaffenhet äfvensom om antalet personer, för hvilka tillstånd sökes, samt deras namn och ålder.

Med ledning af dessa uppgifter åligger det den myndighet, som, enligt hvad derom är särskildt stadgadt, har att pröfva ansökningen, att i utfärdadt tillståndsbevis antingen bestämma bevillningsavgiftens belopp eller ock, der avgiften efter mom. 1 a) anses böra beräknas medelst kontroll å biljettförsäljningen, derom meddela föreskrift.

Mom. 4. Vid inträdesbiljett till föreställning, för hvilken bevillningsavgift skall beräknas medelst kontroll å biljettförsäljningen, skall finnas fästad kupong med tryckt uppgift å biljettpriset eller om biljettens utlemnande såsom fribiljett. Kontroll å biljettförsäljningen till sådan föreställning verkställs i stad genom vederbörande polistjenstemans försorg och å landet genom länsmannen med biträde af fjerdingssmannen eller för orten möjligen anställda polismän eller, vid förfall för länsmannen eller der så eljest erfordras, genom eller med biträde af särskilda utaf länsmannen för tillfället autagna personer. Kontrollant å biljettförsäljningen jemte dennes biträden åligger att infinna sig vid föreställningslokalen, förr än allmänheten dertill erhåller tillträde, och att från hvarje biljett afskilja dervid fästad kupong; hvarjemte kontrollanten, efter uppräknning af de emottagna kupongerna och med ledning af de hos biljettförsäljaren influtna medel, beräknar bruttoinkomsten.

Gifvaren af föreställning skall vid dess slut till kontrollanten aflemna skriftlig uppgift om bruttoinkomsten, hvilken uppgift denne sistnämnde tillika med egen rapport derefter öfverlemnar till kronans uppörbdsman i orten; skolande, i händelse skiljaktighet förefinnes emellan uppgiften och rapporten, bevillningsavgiften beräknas efter den högst uppgifna bruttoinkomsten.

Mom. 8. Af bevillningsavgift, som i mom. 1 omförmäles, tillfaller ena hälften kronan och andra hälften den kommun, inom hvilken föreställning gifvits; hvaremot bevillningsavgift efter mom. 2 odelad tillfaller kronan.

Emellertid ledde icke heller detta förslag till lagstiftning i ämnet. Möjligen har man ansett en särskild beskattning vara mindre af behovet påkallad, sedan frågans rent ordningspolitiska sida blifvit i viss mån beaktad genom det s. k. variétéförbudet, eller kungl. förordningen af den 1 maj 1896 angående förbud mot utskänkning af brännvin m. m. vid vissa offentliga föreställningar.

Vid behandling af det föreliggande ärendet har utskottet i främsta rummet fäst sig vid önskvärdheten af att afgifterna för utlänningar, hvilka här i landet gifva eller uppträda vid konserter samt dramatiska eller andra föreställningar, måtte komma att utgå i skäligt förhållande till inkomsten. De afgifter af 3 kronor i Stockholm och Göteborg samt 1 krona 50 öre å annan ort inom riket, som bestämmas i nu gällande förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, kunna på intet sätt anses uppfylla detta önskemål. Den utländske artisten är för närvarande här i landet väsentligen gynn-sammare ställd än den inhemske. Det har synts utskottet angeläget, att lagstiftningen snarast möjligt må undanröja detta missförhållande; och har utskottet också ansett, att en reform i syfte af en högre beskattning af utlänningar, vare sig de gifva föreställningar för egen räkning eller biträda vid föreställningar, som gifvas af svensk undersåte, äfven från finansiell synpunkt kan hafva en viss betydelse.

I herr Ljungbergs motion har uttalats, att skatten på utländska artister borde vara rent kommunal. Herr Bergström har endast föreslagit en höjning af den nu till staten utgående bevillningen; hvilket yrkande dock icke kan anses innebära, att icke kommunerna skulle kunna inrymmas rätt att upptaga tillägg till denna bevillning. Utskottet anser emellertid, att de skilda meningar, som med hänsyn till skattens fördelning mellan stat och kommun gjort sig gällande, bäst samman-jämkas, om en del af skatten tillerkännes kommunerna.

Af ärendets föregående behandling har, efter hvad utskottet trott sig finna, framgått, att en beskattning sådan som den här föreslagna icke lämpligen kan ordnas utan kommunernas medverkan; och har utskottet därför ansett, att, om så ske kan, kontroll, uppbörd och redovisning böra verkställas genom de kommunala myndigheternas försorg.

Enligt utskottets förmenande bör härvid äfven tagas i öfvervägande, huruvida icke de kommunala myndigheterna möjligen må kunna erhålla befogenhet att i vissa fall och inom vissa fastställda gränser bestämma afgifternas storlek.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga i förnyadt öfvervägande frågan om beskattningen af de utlänningar, hvilka här i landet gifva eller biträda vid konserter samt dramatiska eller andra föreställningar; samt för

Riksdagen framlägga förslag rörande ifrågavarande beskattning.

Stockholm den 10 mars 1903.

På sammansatta bevillnings- och lagutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *G. Jansson*; samt
af herrar *O. A. Ericsson*, *Beckman* och *Folke Andersson* mot viss del af motiveringen.

Herr *A. Olsson* har begärt få antecknadt, att han såsom ledamot i särskildt utskott icke deltagit i behandlingen af det i detta betänkande omförmälda ärende.
